

Paltan keskeiset havainnot ja johtopäätökset

Palvelualojen päästöt laskeneet nopeasti, ilmastotyö luo mahdollisuuksia

Palvelualojen suorat kasvihuonekaasupäästöt laskeneet peräti 12 % kolmessa vuodessa

- Lasku selittyy 14 % alennuksella liikenteen ja logistiikan päästöissä. Yli puolet päästövähennyksestä on tapahtunut maaliikenne ja putkijohtokuljetukset –alalla, vaikka kuorma-autojen kuljetussuorite on noussut samassa ajassa 3 %.
- Maaliikenteen päästövähennyksiä selittävät biopolttoaineiden lisääntynyt käyttö, kaupunkibussien sähköistyminen, kuorma-autojen käyttövoimasiirtymä ja raideliikenteen sähkövedon osuuden kasvu.
- Päästövähennyksillä tarkoitetaan keskimääräisiä suoria päästöjä (Scope 1) vuosina 2021—2023 verrattuna vuosiin 2018—2020.

Ilmastotyö on tavoitteellista

- 44 % palveluyrityksistä on asettanut ilmastotavoitteen ja 18 % valmistelee sellaista.
- Tiedot perustuvat Taloustutkimuksen laajaan kyselytutkimuksen (5+ hlö. yritykset Paltan toimialoilla).

Yhteiskunnan ilmasto- ja ympäristötyö luo palveluyrityksille mahdollisuuksia

- 48 % vastaajista näkee mahdollisuuksia, 25 % haasteita.
- Erityisen paljon mahdollisuuksia nähdään suuryrityksissä sekä yritys- ja asiantuntijapalveluissa.

Asiakkaat kirittävät palveluyrityksiä, esteet vähentyneet

Asiakkaat odottavat palveluyrityksiltä laajasti ilmasto- ja ympäristötoimia

- Asiakkaiden odotukset näkyvät esimerkiksi vaikutuksessa tarjouskilpailujen pisteytykseen (33 % vastaajista), muussa vaikutuksessa hankintapäätökseen (32 %), konkreettisten toimien vaatimisena (31 %) ja lisätietopyyntöinä (24 %).
- Vain 22 % vastaajista kokee, että asiakkailta ei ole näihin asioihin kiinnostusta.
- Odotukset ovat yleisempiä yritysasiakkaita kuin henkilöasiakkaita palvelevilla aloilla.

Ilmastotyön esteet ovat vähentyneet

- 34 % vastaajista kertoo, että yrityksen ilmastotyölle ei ole esteitä (25 % 2022).

Kustannukset haastavat suuria yrityksiä

- Peräti 34 % suuryrityksistä nimeää kustannukset suurimmaksi esteeksi (16 % 2022). Kaikilla vastaajilla kasvu vuoteen 2022 nähden oli 2 %-yksikköä.
- Kasvua voi selittää EU:n vastuullisuussäätelyn uudet velvoitteet. Elinkeinoelämän keskusliitto on arvioinut, että CSRD-vastuullisuusraportointi aiheutti 2024 suomalaiselle elinkeinoelämälle 140 M€ kustannukset. Raportointivaatimuksia on sittemmin kevennetty.

Liikenne- ja logistiikka-ala puun ja kuoren välissä, käyttövoimasiirtymä tarvitsee valtion tukea

Asiakkaat odottavat kuljetusyrityksiltä ilmasto- ja ympäristötoimia

- Asiakkaiden odotukset ovat muita palvelualoja yleisempiä kaikilla mittareilla mitattuna.
- Ilmasto ja ympäristö näkyvät esimerkiksi tarjouskilpailujen pisteytyksessä (55 % vastaajista), muulla tavoin hankintapäätöksessä (45 %) tai konkreettisten toimien vaatimuksena (43 %).
- Odotukset heijastuvat ilmastotavoitteisiin. Tavoitteen on asettanut tai sitä valmistelee 75 % toimialan vastaajista, mikä on suurin osuus tutkituista palvelualoista.

Korkeat kustannukset haastavat toimialaa

- 47 % liikenne- ja logistiikka-alan vastaajista kokee haasteita yhteiskunnan ilmasto- ja ympäristötyöstä, kaikilla vastaajilla luku on vain 25 %.
- 60 % toimialan vastaajista nimeää kustannukset suurimmaksi esteeksi ilmasto- ja ympäristötyölle.

Raskaan liikenteen käyttövoimasiirtymä tarvitsee vielä tukea

- 9 % vuonna 2025 ensirekisteröidyistä tai käytettynä maahantuoduista kuorma-autoista oli muita kuin diesel- tai bensiinikäyttöisiä, mutta niiden osuus kuorma-autokannasta on vasta 1,5 %.
- Siirtymän alussa tarvitaan valtion tukea ajoneuvojen hankintaan sekä lataus- ja jakeluinfraan.

Kiertotaloutta edistävät ja ilmastopäästöjä vähentävät palvelut yleisiä, odotuksissa merkittävä kasvu kotimarkkinoilla

56 % palveluyrityksistä tarjoaa ympäristöä hyödyttäviä palveluita:

- 40 % tarjoaa kiertotaloutta edistäviä palveluita,
- 30 % tarjoaa asiakkaiden päästöjä vähentäviä palveluita,
- 10 % tarjoaa luonnon monimuotoisuutta tukevia palveluita.

Odotuksissa merkittävä kasvu ympäristöä hyödyttävien palveluiden liikevaihdolle

- Kyseiset palvelut tuovat vastaajien mukaan keskimäärin 33 % niitä tarjoavien yritysten liikevaihdosta.
- Hieman yli puolet kyseisten palveluiden tarjoajista odottavat niiden liikevaihdon kasvavan. Keskimääräinen kasvuodotus on peräti 51 % seuraavan viiden vuoden aikana.
- Ertiyisen suurta kasvua ennakoivat keskisuuret yritykset (63 %) sekä tekniset palvelut -toimiala (64 %).

Palvelut nähtävä tasa-arvoisena osana Suomen elinkeinopolitiikkaa

- 2000-luvulla Suomen uudet työpaikat ovat syntyneet lähes pelkästään palvelualoille.
- Suomen elinkeinopolitiikka painottuu silti edelleen teollisuuspolitiikkaan. Jatkossa Suomen elinkeinopolitiikkaa tulee suunnitella tasapuolisesti kaikki toimialat, myös palvelut, huomioiden.

Informaatio ja data mahdollistavat puhtaan talouskasvun, mutta politiikan poukkoilun on päätyttävä

Informaatio- ja viestintäalalla suuri arvonluonti, pienet päästöt

- Alan arvonnäkö CO2-tonnia kohti on peräti 380-kertainen elinkeinoelämän keskiarvoon nähden.
- Suorat ilmastopäästöt ovat kaikista palvelualoista pienimmät.
- Yllä mainitut luvut eivät sisällä ostosähkön päästöjä, mutta toisaalta Suomessa tuotettu sähkö perustuu jo 95-prosenttisesti fossiilittomiin lähteisiin.

Toimiala tuottaa suuria hyötyjä

- Datataloudella on potentiaalia tuottaa merkittävää talouskasvua. Esimerkiksi generatiivinen tekoäly voi 2024-arvion mukaan kasvattaa 10 vuoden aikana Suomen BKT:tä 20-25 mrd. euroa.
- Digitalisaatio auttaa myös ilmastotyössä: 55 % vastaajista käyttää digitalisaatiota omien CO2-päästöjensä vähentämisessä.

Edellytyksenä ennakoitava politiikka datakeskuksille

- Datatalous edellyttää datakeskuksia, sillä kaikki data sijaitsee fyysisesti jossakin.
- Suomessa on käynnissä datakeskusten investointibuumi, jota ei saa enää vaarantaa poukkoilevalla politiikalla (esim. datakeskusten sähköveron korotus 2025).

Luontotyö käynnistynyt, luonnonarvomarkkinoilta potentiaalista kysyntää neuvontapalveluille

Tavoitteet luontokadon hillitsemiseksi pääosin laadullisia

- 19 % yrityksistä on asettanut tavoitteen luontokadon hillitsemiseksi ja 11 % valmistelee tavoitetta.
- Kasvu vuoteen 2022 verrattuna on melko hidasta (14 ja 9 %).
- Tavoitteet ovat valtaosin laadullisia (17 % vs. 2 % numeerisia).

Luontotavoitteet yleisimpiä pienissä yrityksissä

- Yllättäen luontotavoitteet yleistyvät yrityskoon pienentyessä, mikä on täysin päinvastaista muuhun ilmasto- ja ympäristötyöhön verrattuna.
- Suuryritykset saattavat kuitenkin kiriä ohi: joka neljännellä suuryrityksellä on tavoite valmisteilla.

Palveluyritysten rooli luonnonarvomarkkinoilla liittyy neuvontaan, ei kysyntään

- Vain 6 % palveluyrityksistä on viime vuosina tuottanut suoria, omaan päätösvaltaan liittyviä maankäytön muutoksia. Tämä indikoi palvelualoilta matalaa kysyntää ekologiselle kompensatiolle ja eri tahoilla selvitettävälle luonnonarvomarkkinoille.
- 23 % palveluyrityksistä on viime vuosina tuottanut maankäyttöön epäsuoria muutoksia tai asiakkaan päätösvallassa olevia suoria muutoksia. Palveluyrityksillä voi siksi olla merkittävä asiakkaita neuvova rooli ekologisen kompensaation käytössä.